

Bogár László: Atomkór

2014 augusztus 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Szép, napsütéses délel?tt volt Hirosimában 1945. augusztus hatodikán. Nagy magasságban egy amerikai repül?gép repült, de ez senkit sem zavart túlságosan, hiszen bombázógépek ilyen magasságban nem szállnak.

Aztán egy kegyetlenül éles villanás örökre megváltoztatott mindent. Legalább hetvenezer ember még aznap

meghalt, aztán az ezt követ? hónapok és évek során, iszonyú szenvedések közepette, újabb tízezrek követték ?ket. Az emberiség ezen a napon kritikus elágazási ponthoz érkezett.

A természetben ismert négy alapvet? kölcsönhatás (gravitáció, elektromágnesesség, gyenge és er?s kölcsönhatás) közül a legutolsó „felel?s” az atommagok részecskéinek összetartásáért. Bár csak igen kis távolságon belül hat, ott számunkra felfoghatatlan er?vel. Tragédia, de éppen e felfoghatatlan er? felszabadítását tanulta meg az emberiség akkoriban.

Az emberi megismerés, egyáltalán az emberi létezés leg?sibb dilemmája az, hogy vajon amit elgondolunk és megvalósítunk, azt képesek leszünk-e harmonikusan beilleszteni az egész létezésbe. Aligha véletlen, hogy a „palackból kiengedett szellem” történetéhez hasonló tanulsággal szolgáló mesék egymástól teljesen függetlenül, kivétel nélkül minden emberi kultúrában létrejöttek. Ezek a mesék arra figyelmeztetik az embert, hogy a „meg nem gondolt gondolat” (József Attila) szörny? veszélyek hordozója lehet. Ha ugyanis anélkül gondol ki, majd valósít meg valamit, hogy igazán megfontolta volna az esetleges fejleményeket, akkor ez az ötlet, újítás szembefordulhat vele, s?t akár elpusztítással is fenyegetheti.

A tradicionális szakralitás ?si kultúrái pontosan ezért ?rizték szigorúan a tudást, hogy az nehogy avatatlanok kezébe kerüljön. A beavatás szakrális hierarchiája jelenítette meg azokat a „léthatár-?rizeti” (Vass Csaba szóleleménye) intézményeket, amelyek megakadályozták, hogy bármikor, bármi, bárhogyan elgondolható és megvalósítható legyen.

A felvilágosodás nyomán létrejött nyugatias modernitás azonban büszke arra, hogy „lerázta magáról e béklyókat”, vagyis teljesen „szabaddá” tette az elgondolhatóságot és a megvalósíthatóságot, s ezzel lebontotta a folytathatóságot ellen?rizni képes intézményeket. Így új korszak kezd?dött el az emberiség történetében. Minden kontroll nélkül, „szabadon” megvalósulhatnak olyan „dolgok” is, amelyek akár az emberiség pusztulásához vagy akár a földi élet megsemmisítéséhez vezethetnek. Van valami komor jelképszer?sége annak, hogy az atombombában lejátszódó láncreakció valójában öngerjeszt? örvénylés, hasonlóan a lavinához, a világt?zsdék pénzügyi „lufijaihoz” vagy a rákos burjánzáshoz. Ezeket a – látszólag egymástól nagyon távol es? – vészjósló folyamatokat azonban nemcsak az kapcsolja össze, hogy öngerjeszt?ek, hanem az is, hogy egyúttal önmegsemmisít?ek is.

Ritkán szoktuk feltenni azt a kérdést, hogy felrobbanása nyomán mit semmisít meg el?ször az atombomba. Pedig,

ha feltennénk, akkor rájönnénk, hogy természetesen önmagát. Amit az atomfegyver pusztító hatásaként észlelünk, az a bomba milliomod másodperc alatt végbemen? „öngyilkosságának” a következménye.

A nyugatias modernitás létkaraktere valójában a hacker logikáját követi, amikor tekintet nélkül a következményekre feltöri az anyag legmélyebb titkait, így például az atomok mager?inek titkát, hogy aztán sz?k hatalmi csoportosulások rövid távú érdekeit szolgálva akár az egész létezést sodorja végveszélybe.

Ha rendkívül der?látóak is vagyunk, és megengedhetetlenül optimista „forgatókönyvet” képzelünk magunk elé, ez az alábbiak szerint alakulhat. Az emberiség, mondjuk, egy évszázadon át növeli a nukleáris fegyverzetének mennyiségét és pusztító hatását. Teszi mindezt úgy, hogy százezermilliárd dollár körüli er?forrást használ fel ezekre a célokra. Majd egy újabb évszázad során, szintén százezermilliárd dollárnyi ráfordítással szép lassan megsemmisíti ezeket a fegyvereket, és elégedetten megállapítja, hogy, na, ezen is túl vagyunk. Kicsit „költséges kaland”, de még mindig igen hálásak lehetünk a Teremt?nek, ha ennyivel megússzuk. Minden ett?l eltér? forgatókönyv sötétebb tónusú: összehasonlíthatatlanul költségesebb „mulatság” volna, ha az emberiség elkezdené „rendeltetésszer?en” használni ezeket a fegyvereket.

A történetnek egyel?re nincs vége, s?t! Félreértés ne essék, nem arról van szó, hogy ne üdvözölné bárki a modern tudománynak azokat a vívmányait, amelyek a méltóbb emberi élet elérését segítik. Senki nem tagadja azt sem, hogy a nukleáris fegyverek elgondolása hihetetlen és elismerésre méltón hatalmas szellemi teljesítmény, a megvalósításuk pedig még inkább az. Ráadásul mi, magyarok, mind az atombomba, mind a hidrogénbomba elgondolásában és megvalósításában is aktívan jelen voltunk. De vajon ki és hogyan kezelte, kezelte-e egyáltalán a dolog folytathatóságát? Ki gondolta tovább a tettet?

Azt nem állíthatjuk, hogy ne lettek volna súlyos erkölcsi dilemmákat megjeleníteni képes tudósok és m?vészek. Oppenheimer és Szaharov a világ nyilvánossága el?tt emeltek szót azért, hogy az emberiség legalább tudatosítsa a rá leselked? apokaliptikus veszélyt. Friedrich Dürrenmatt svájci drámaíró a hatvanas évek során világsztárrá vált a Fizikusok cím? drámájának megírásával. Ám a nyugatias modernitás tudományának öntelt magabiztossága, a globalitás titánjának hübrisze azt jelzi, hogy egyel?re teljes gázzal nyomulunk el?re a nyilvánvaló zsákutcában. Hirosima gyászos emléke úgy látszik egyel?re nem elég figyelmezetés.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló